

TUTKIMUSOSIO

Ilmapuntari 2025: Miten maamme muuttuu?

Suomalaisten mielestä turvattomuus lisääntyy ja julkiset peruspalvelut rapautuvat

Tutkimuksessa selvitettiin aikuisväestön näkemyksiä maamme kehityksestä tulevaisuudessa. Vastaajille esitettiin suuri joukko maamme elinoloihin, talouteen ja erilaisiin uhkakuviiin liittyviä asioita ja kysyttiin, millaiseksi he arvioivat maan kehityksen seuraavan kymmenen vuoden aikana.

Lähes kolmenkymmenen punninnan kohteena olleen asian joukosta ei löydy yhtäkään, jossa suomalaisten enemmistö odottaisi kehityksen maassamme kulkevan parempaan suuntaan. Lähes joka toinen (46 %) kuitenkin uskoo maamme vetovoiman matkailukohteena muuttuvan parempaan suuntaan. Optimistiset näkemykset peittoavat niukasti pessimistiset, kun arvioidaan Suomen vetovoimaa matkailukohteena, harrastus- ja vapaa-ajan mahdollisuuksia, kauppapalveluita sekä sukupuolten tasa-arvoa.

Muilta osin näkemykset ovat karun pessimistisiä. Kysytyistä löytyy peräti seitsemäntoista asiaa, joissa suomalaisten enemmistö odottaa kehityksen maassa kulkevan vääjäämättömästi huonompaan suuntaan. Näihin kuuluvat etenkin terveys- ja sosiaalipalvelut (75 %), asumisen kustannukset (74 %), rikollisuus (72 %), maaseudun elinvoima ja kehitys (71 %), sotilaalliset uhat (67 %), maan velkaantuminen (65 %), terrorismin uhka (63 %) ja maan talouden tila (61 %). Näiden lukujen valossa ei ole ihme, että selvä enemmistö epäilee luottamuksen päättäjiin heikentyvän entisestään (59 %). Tuntuva enemmistö otaksuu myös kansalaisten elintason ja toimeentulon taantuvan (58 %).

Tuloksista piirtyy varsin synkkä tulevaisuuden kuva, jossa peruspalvelut rapautuvat ja turvattomuus voimistuu, Suomi köyhtyy, elintaso ja elinolot heikkenevät sekä luottamus päättäjiin heikkenee. Enemmistö väestöstä kokee yhteiskunnan muuttuvan enenevästi epämieluisaksi. Tosin kulutus- ja vapaa-ajanviettomahdollisuudet voivat lisääntyä heillä, joilla on siihen varaa.

Asioita, jotka säilyisivät ennallaan ei tulosten mukaan juuri löydy. Tuloksia leimaa laajalle levinnyt pessimismi.

Sosioekonomisesti hyväosaiset ja korkeasti koulutetut näkevät tulevaisuuden keskivertoa paremmaksi. Vähemmän koulutetut, työntekijät, työttömät ja pienituloiset ovat keskimäärää useammin huolissaan maan talouden, työllisyyden sekä oman toimeentulonsa ja hyvinvointinsa kehityksestä.

Naisten ja miesten erot eivät ole järkeviä suuria. Naiset ovat kuitenkin johdonmukaisesti miehiä jonkin verran pessimistisempiä. Naiset ovat miehiä useammin huolissaan etenkin ympäristön tilasta, rikollisuuden kehityksestä sekä terveys- ja sosiaalipalvelujen ja kansalaisten elintason suunnasta.

Nuorten ja ikääntyneiden eroista voi todeta, että nuorten 18–30-vuotiaiden keskuudesta löytyy keskimäärää enemmän niitä, jotka suhtautuvat luottavaisesti maamme tulevaisuuteen. Keski-ikäiset, 51–60-vuotiaat, ovat nuoria johdonmukaisesti useammin huolissaan useimmista asioista.

Suomalaisten pessimismi on lisääntynyt

Edellisen kerran kansalaisten käsityksiä samoista aiheista selvitettiin vuonna 2018. Suomalaiset suhtautuvat lähes kaikkiin asioihin aiempaa pessimistisemmin. Nykyisin

synkemmäksi arvioidaan kehitys etenkin maan taloutta, yritystoimintaa, sotilaallisia uhkia sekä suomalaisten henkistä mielialaa sivuavissa kysymyksissä. Lievä optimismin voimistuminen näkyy ainoastaan luonnon ja ympäristön tilan arvioissa.

Puoluekanta on yhteydessä näkemyksiin tulevasta. Eri puolueiden kannattajilla on jokseenkin yhteinen näkemys siitä, että sukupuolten tasa-arvo, kulutus- ja harrastusmahdollisuudet sekä maan vetovoima matkailukohteena voisivat muuttua vastaisuudessa parempaan suuntaan. Yleisimmät huolet ovat myös pitkälle samoja. Kipupisteiksi oletetaan etenkin asuminen, maaseudun kehitys, terveys- ja sosiaalipalvelut, rikollisuus sekä sotilaalliset uhkat.

Kokoomuksen kannattajat suhtautuvat maan kehitykseen selvästi toiveikkaammin kuin muiden puolueiden tukijat. SDP:n ja vasemmistoliiton tukijat eivät usko valon sarastavan juurin mistään raosta. Perussuomalaisten kannattajat ovat muutosarvioissa myös synkällä mielellä. He pelkäävät maan ajautuvan väijäämättömästi kohti romahdusta.

Tutkimuksessa vastaajat arvioivat erikseen, miten elinolot maassamme kokonaisuutena kehittyvät. Enemmistö (52 %) olettaa elinolojen maassamme kokonaisuutena seuraavan kymmenen vuoden aikana rapistuvan. Vain viidennes (19 %) arvelee elinolojen kohentuvan. Joka neljäs (24 %) ei usko mitään muutosta tapahtuvaksi. Heikentymistä ilmentävät arviot ovat lisääntyneet todella tuntuvasti vuodesta 2018 (34 %-->52 %).

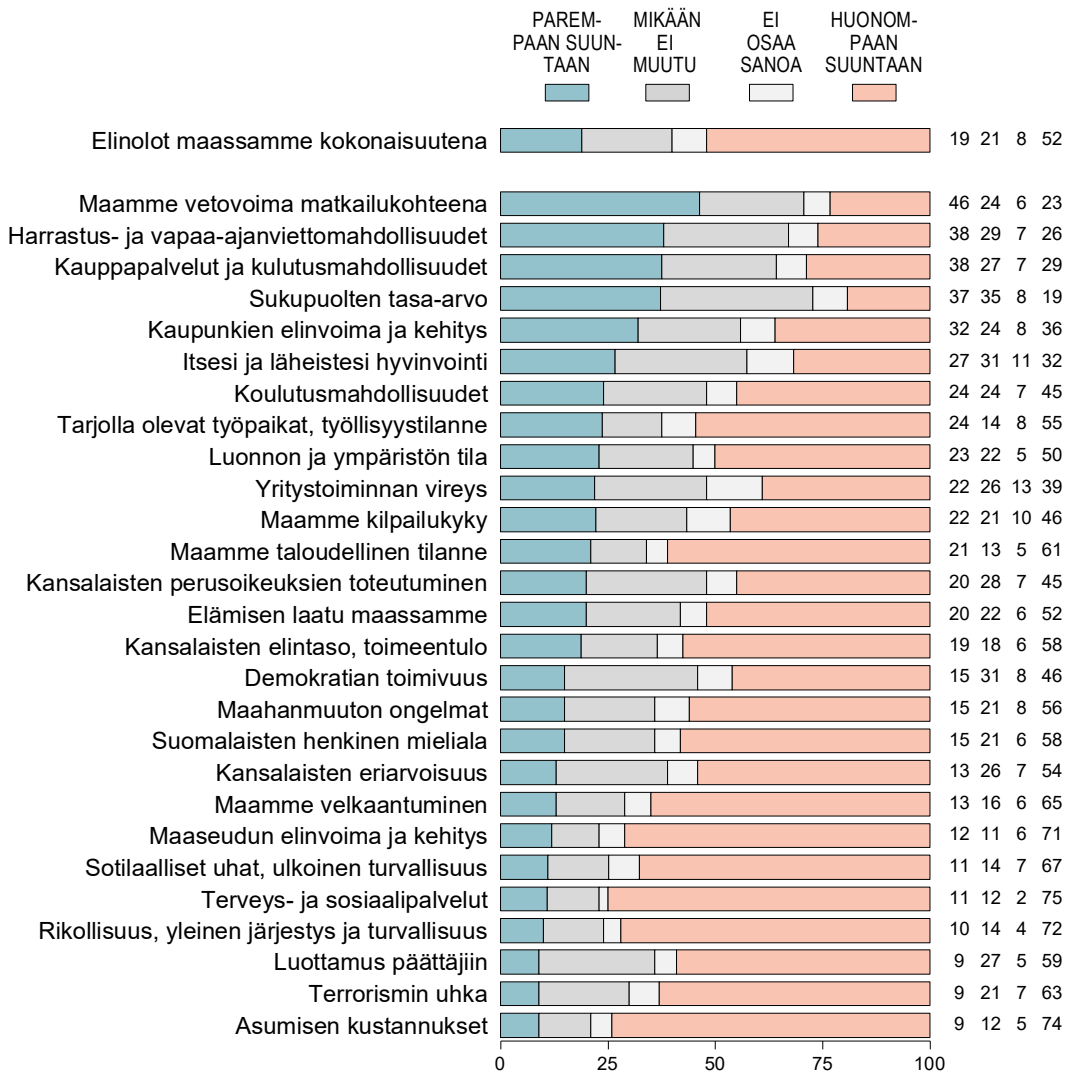
Keskimäärää enemmän alakulua elinolojen osalta ilmenee keski-ikäisten, työntekijöiden ja pienituloisten keskuudessa. Perussuomalaisten ja vasemmistoliiton kannattajat uskovat muita yleisemmin elinolojen kokonaisuutena maassamme kurjistuvan. Kokoomuksen tukijat ovat muita useammin toiveikkaita.

Tutkimuksen toteutus

KAKS – Kunnallisan kehittämissäätiön tutkimuksen toteutti Verian (aiemmin Kantar Public). Tutkimusaineisto on koottu Gallup Kanavalla 19.–24.9.2025. Haastatteluja tehtiin yhteensä 1.019. Vastaajat edustavat maamme täysi-ikäistä väestöä Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Tutkimuksen tulosten virhemarginaali on koko aineiston tasolla suurimmillaan vajaat kolme prosenttiyksikköä suuntaansa.

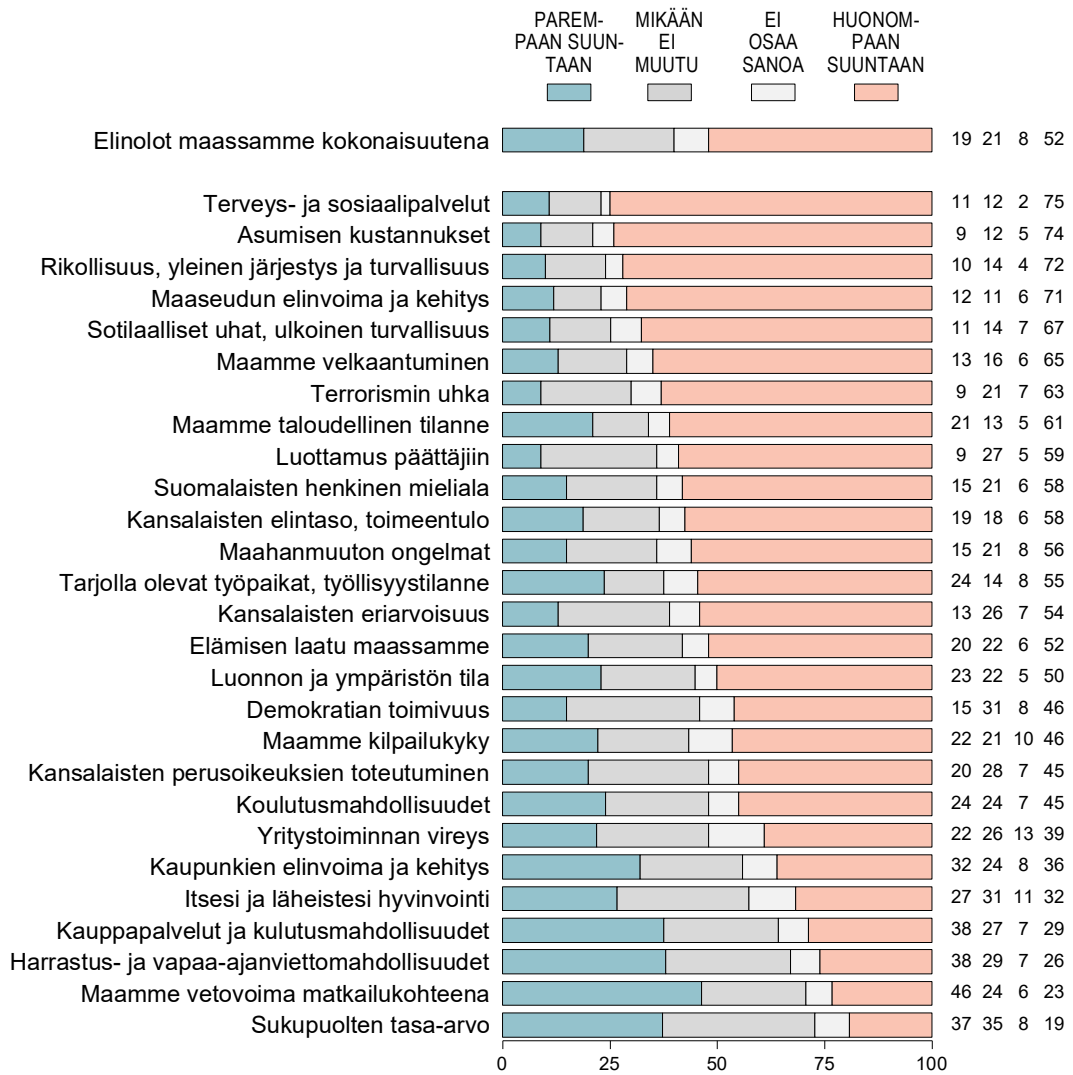
Kuvio 1.

JOS AJATTELEE ASIAA KYMMENEN VUOTTA ETEENPÄIN, MITEN ARVIOI MAAMME KEHITYVÄN TULEVAISUUDESSA (%).

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2025

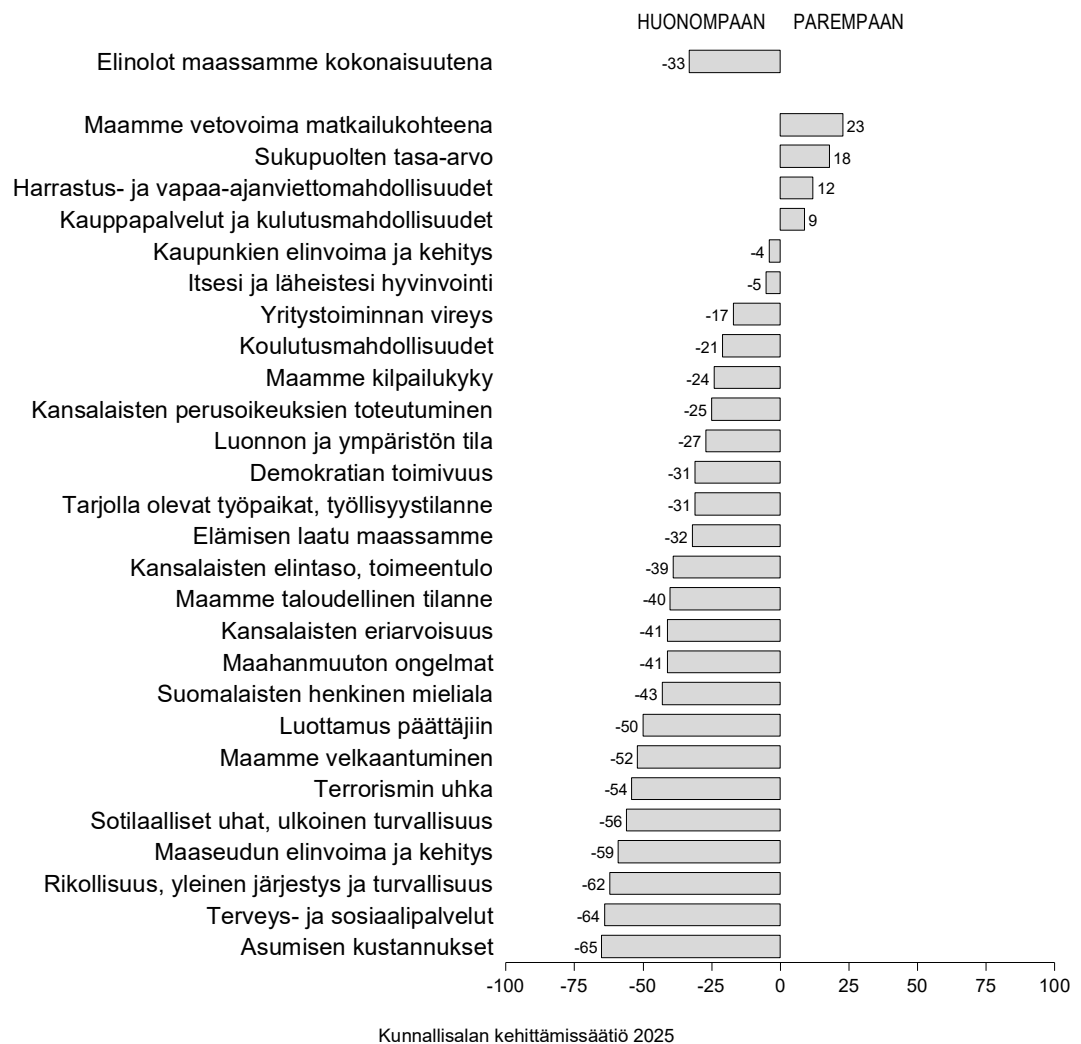
Kuvio 1.
JOS AJATTELEE ASIAA KYMMENEN VUOTTA ETEENPÄIN, MITEN ARVIOI MAAMME KEHIT-
TYVÄN TULEVAISUUDESSA (%).

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2025

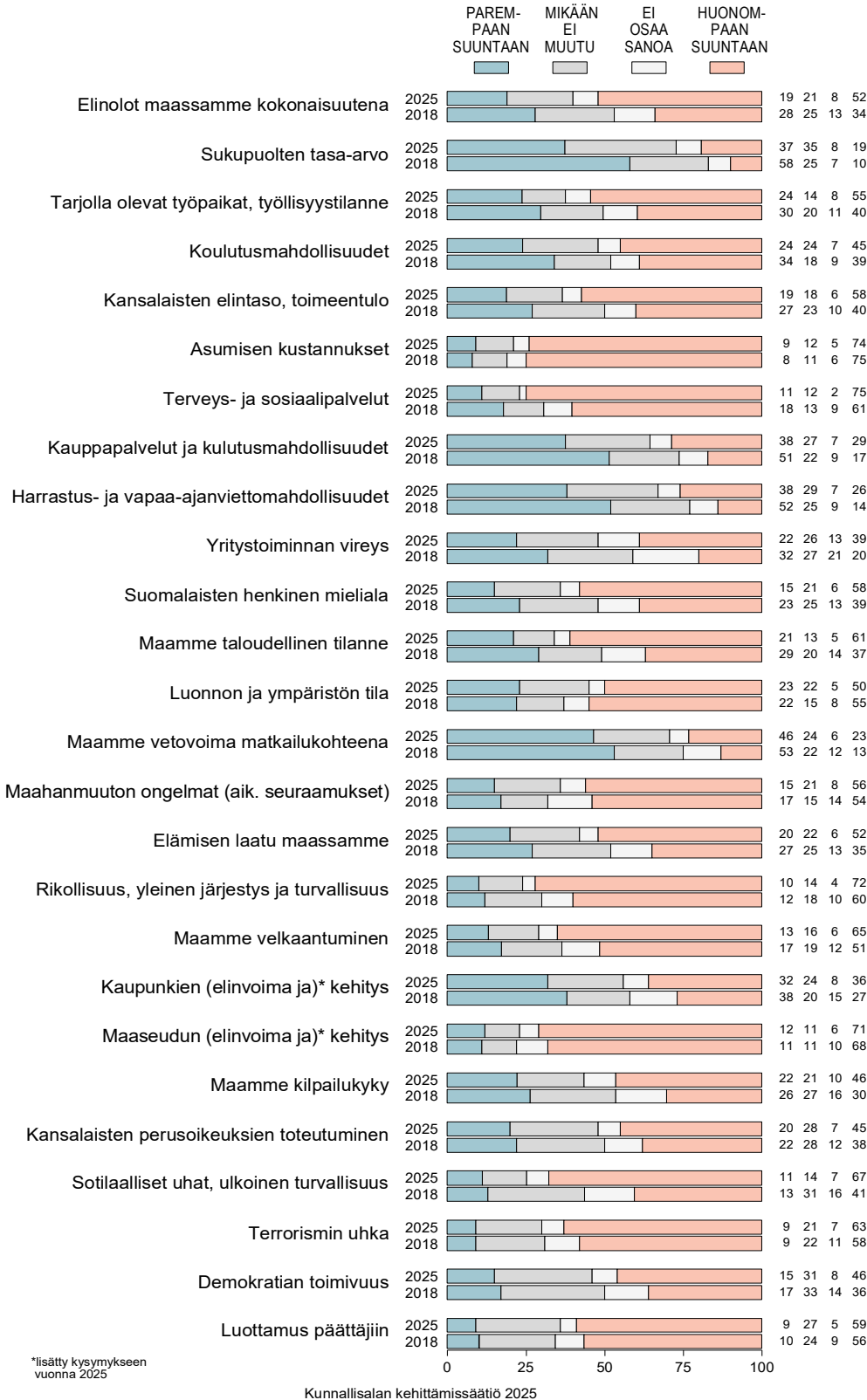
Kuvio 1p.

MITEN ARVIOI MAAMME KEHITTYVÄN TULEVAISUUDESSA: NETTOARVIOT (saldoluvut eli 'parempaan suuntaan' ja 'huonompaan suuntaan' -osuuksien erotukset).

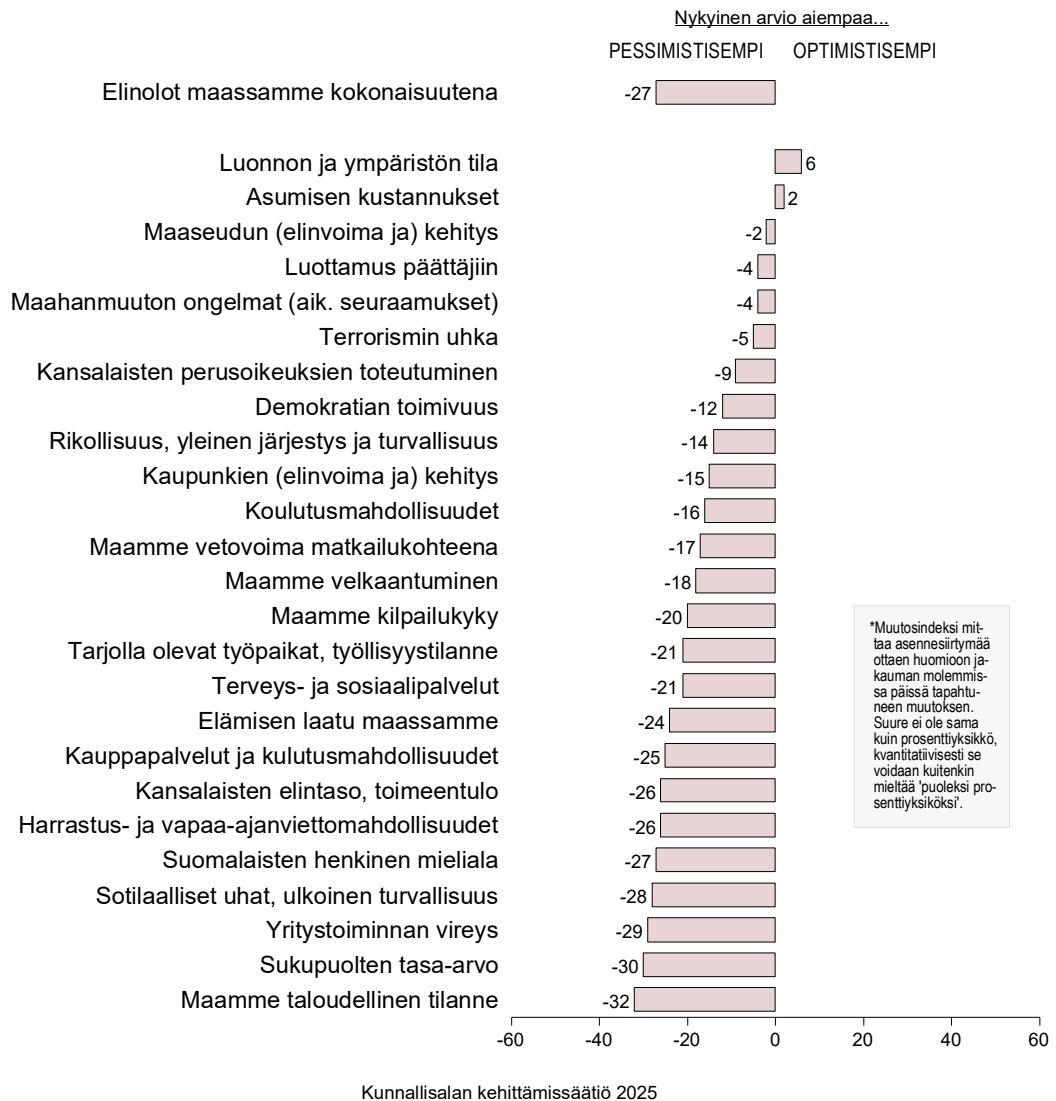
Kuvio 112.

MITEN ARVIOI MAAMME KEHITTYVÄN TULEVAISUUDESSA: ARVIOT SYKSYLLÄ 2018 JA SYKSYLLÄ 2025 (yhteiset arviointikohteet, %).

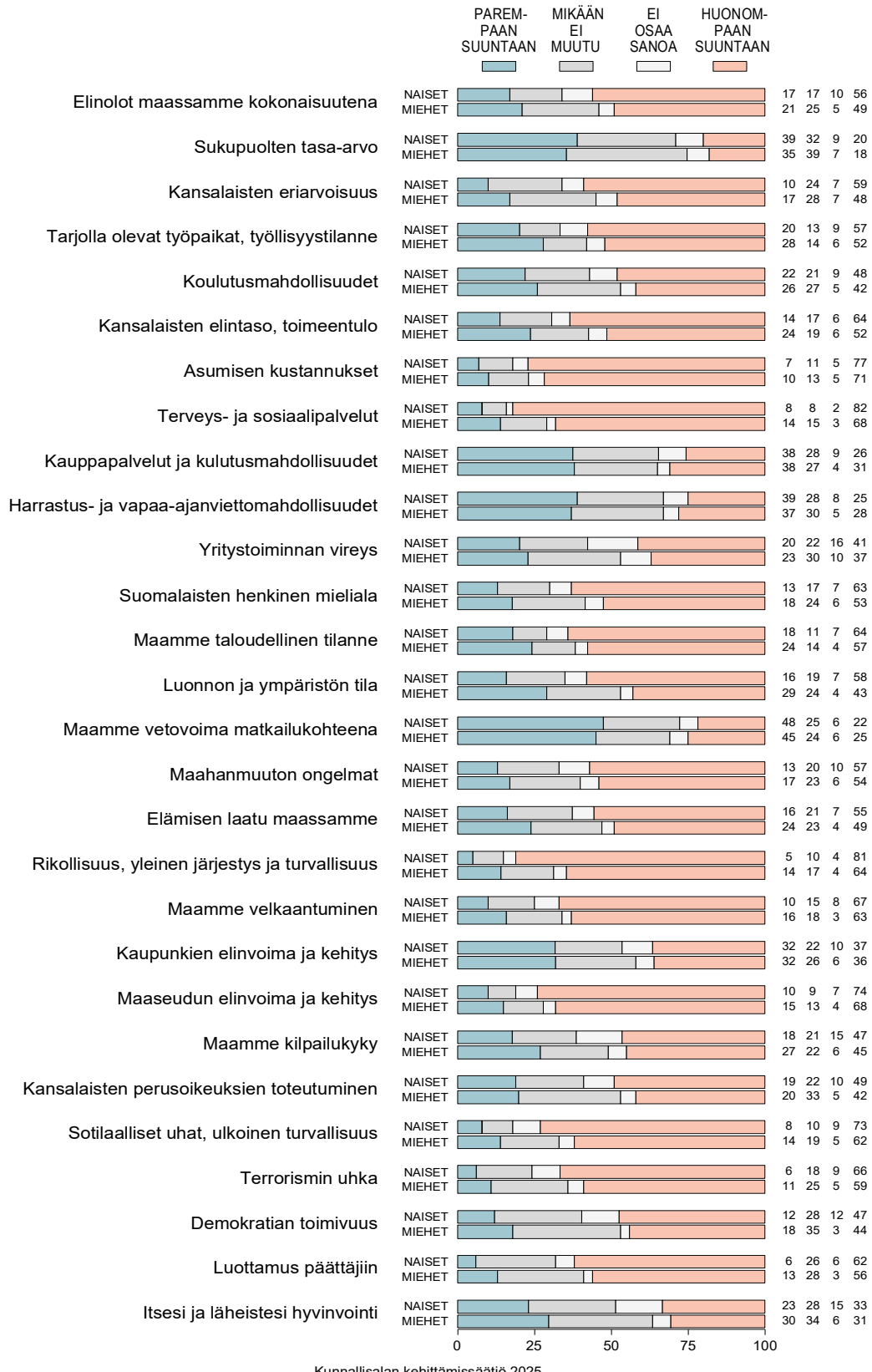
Kuvio 1tmd.

MITEN ARVIOI MAAMME KEHITTYVÄN TULEVAISUUDESSA: MUUTOKSET ODOTUKSISSA 2018 - 2025 (yhteiset arviointikohteet, muutosindeksiluvut*).

Kuvio 1s.

MITEN ARVIOI MAAMME KEHITTYVÄN TULEVAISUUDESSA: NAISTEN vs. MIESTEN ARVIOT (%).

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2025

Kuvio 1smd.

MITEN ARVIOI MAAMME KEHITTYVÄN TULEVAISUUDESSA: NAISTEN JA MIEHISTEN ARVIOINTIEN SUHTEELLISET EROT (saldolukujen erotukset).

Optimistisempia/vähemmän pessimistisiä:

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2025

Kuvio 1h.

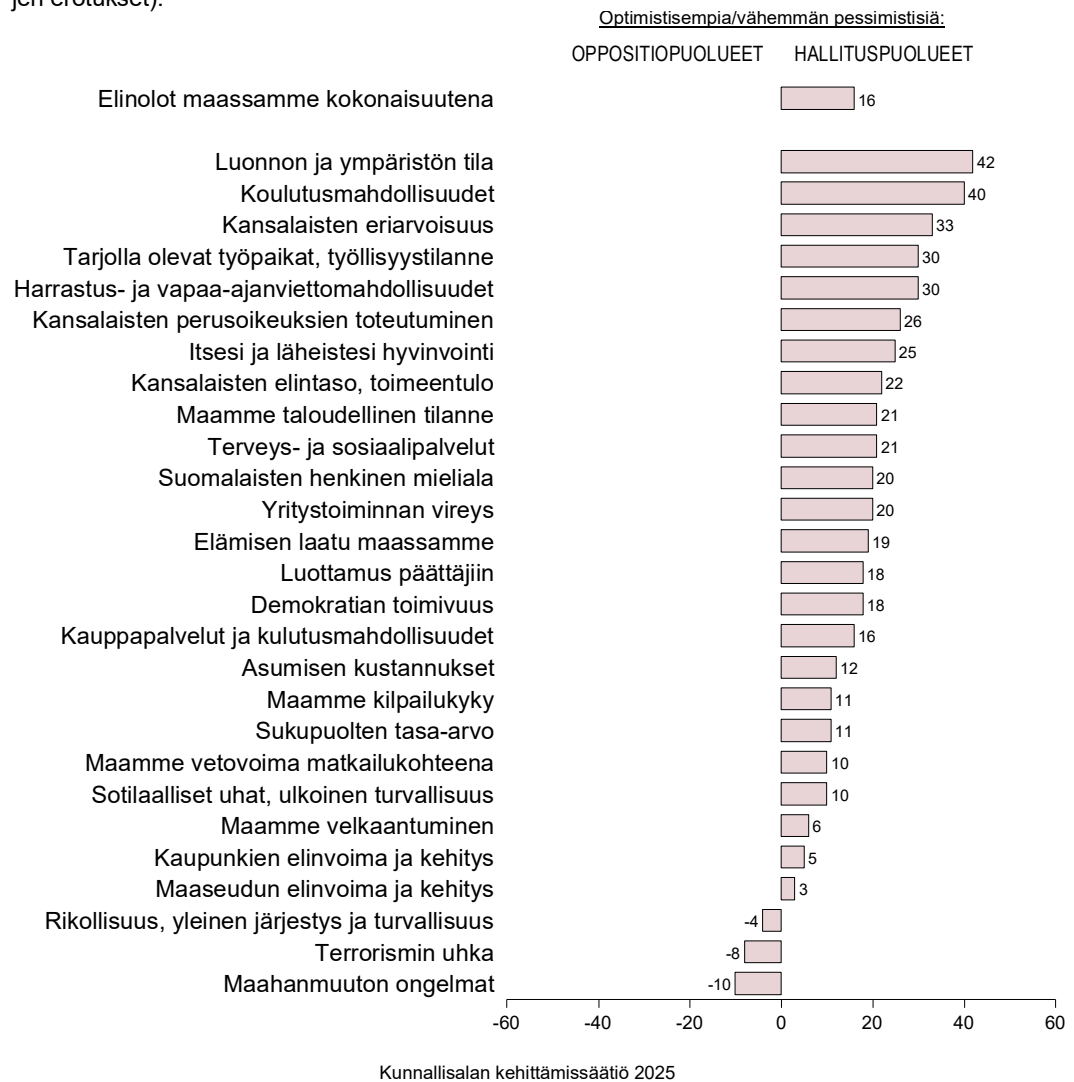
MITEN ARVIOI MAAMME KEHITTYVÄN TULEVAISUUDESSA: HALLITUSPUOLUEIDEN (HALL) vs. OPPOSITIOPUOLUEIDEN (OPPO) KANNATTAJAT (%).

Kunnallisan kehittämissäätiö 2025

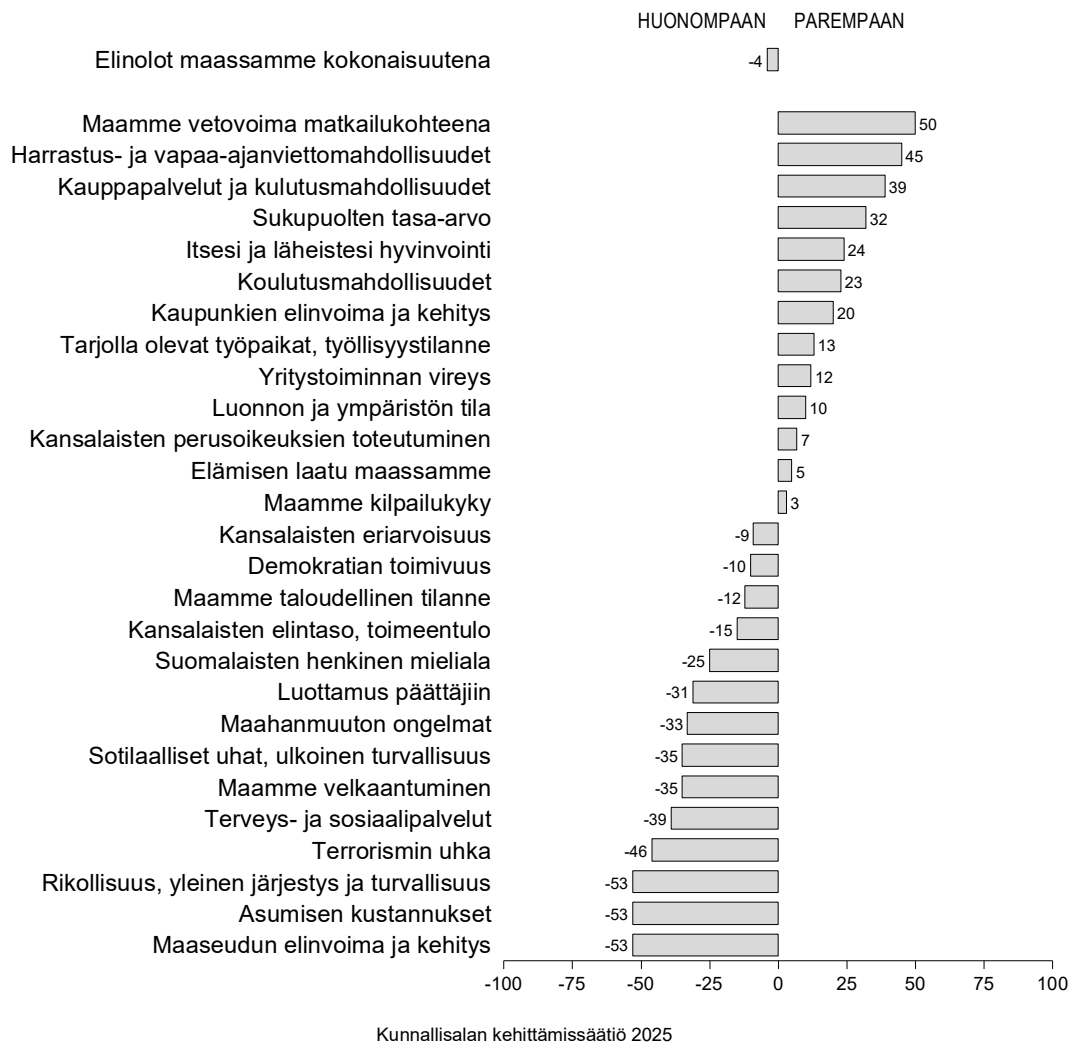
Kuvio 1hmd.

MITEN ARVIOI MAAMME KEHITTYVÄN TULEVAISUUDESSA: HALLITUSPUOLUEIDEN vs. OPPOSITIOPUOLUEIDEN KANNATTAJIEN ARVIOINTIEN SUHTEELLISET EROT (saldolukujen erotukset).

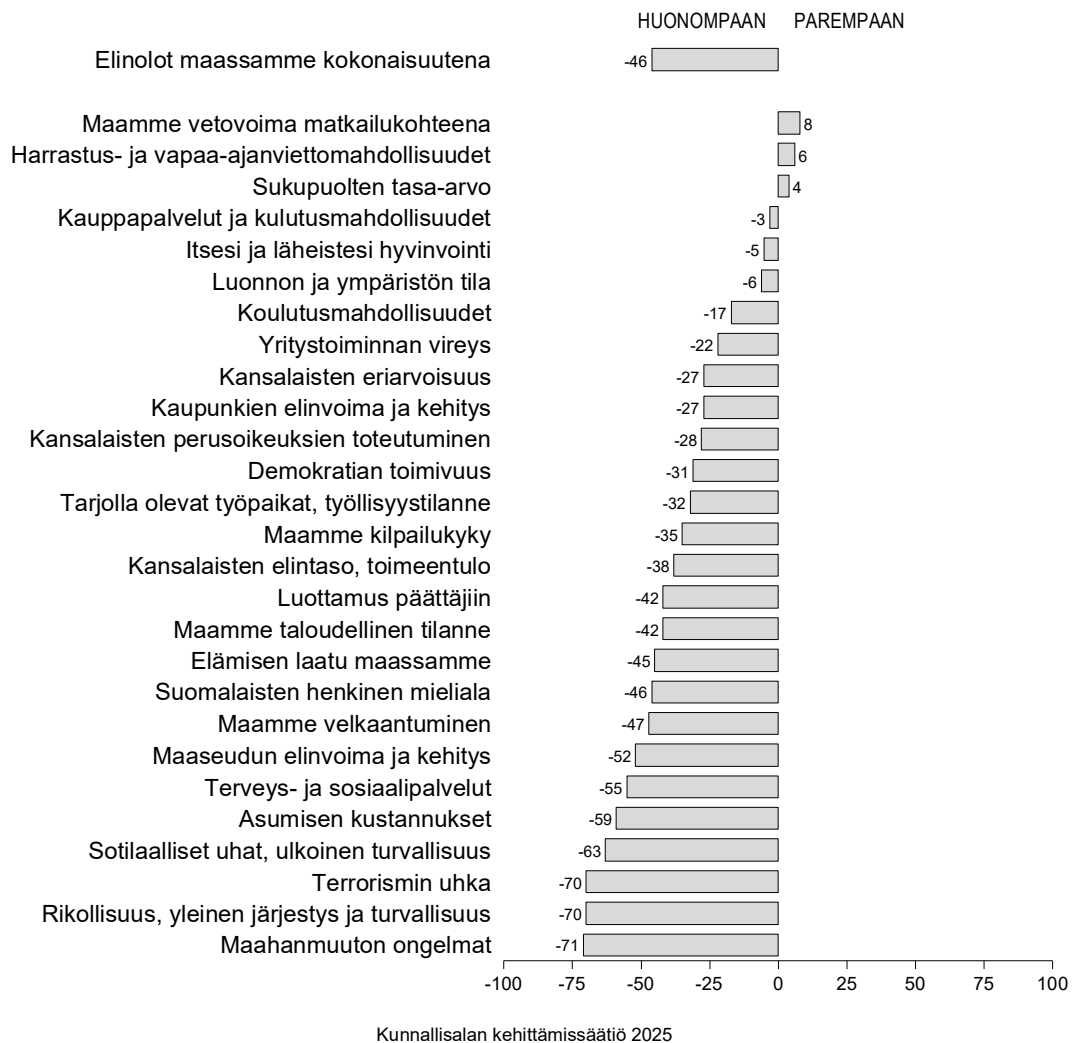
Kuvio 1p1.

MITEN ARVIOI MAAMME KEHITTYVÄN TULEVAISUUDESSA: KOKN KANNATTAJIEN NETTO-ARVIOT (saldoluvut eli 'parempaan suuntaan' ja 'huonompaan suuntaan' -osuuksien erotukset).

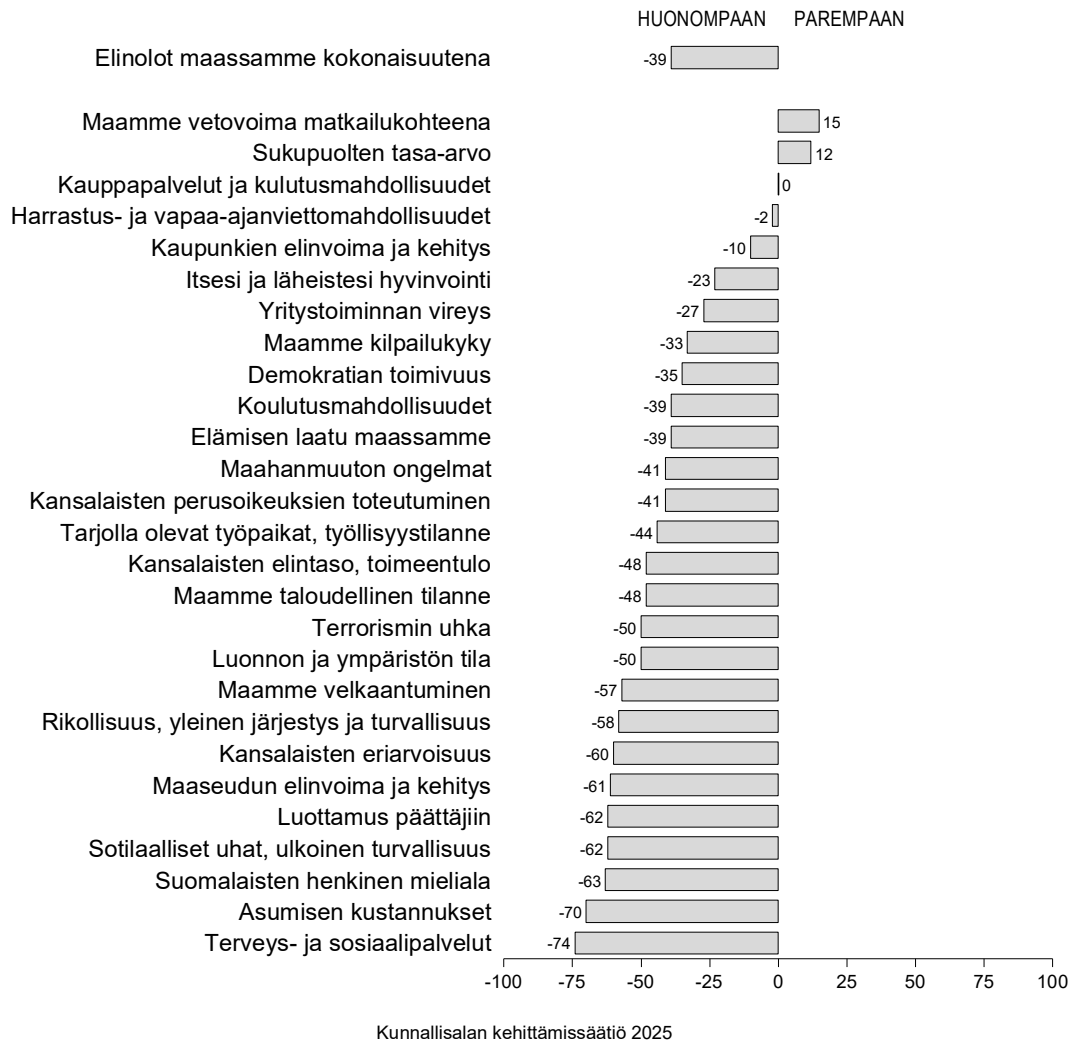
Kuvio 1p2.

MITEN ARVIOI MAAMME KEHITTYVÄN TULEVAISUUDESSA: PSn KANNATTAJIEN NETTO-ARVIOT (saldoluvut eli 'parempaan suuntaan' ja 'huonompaan suuntaan' -osuuksien erotukset).

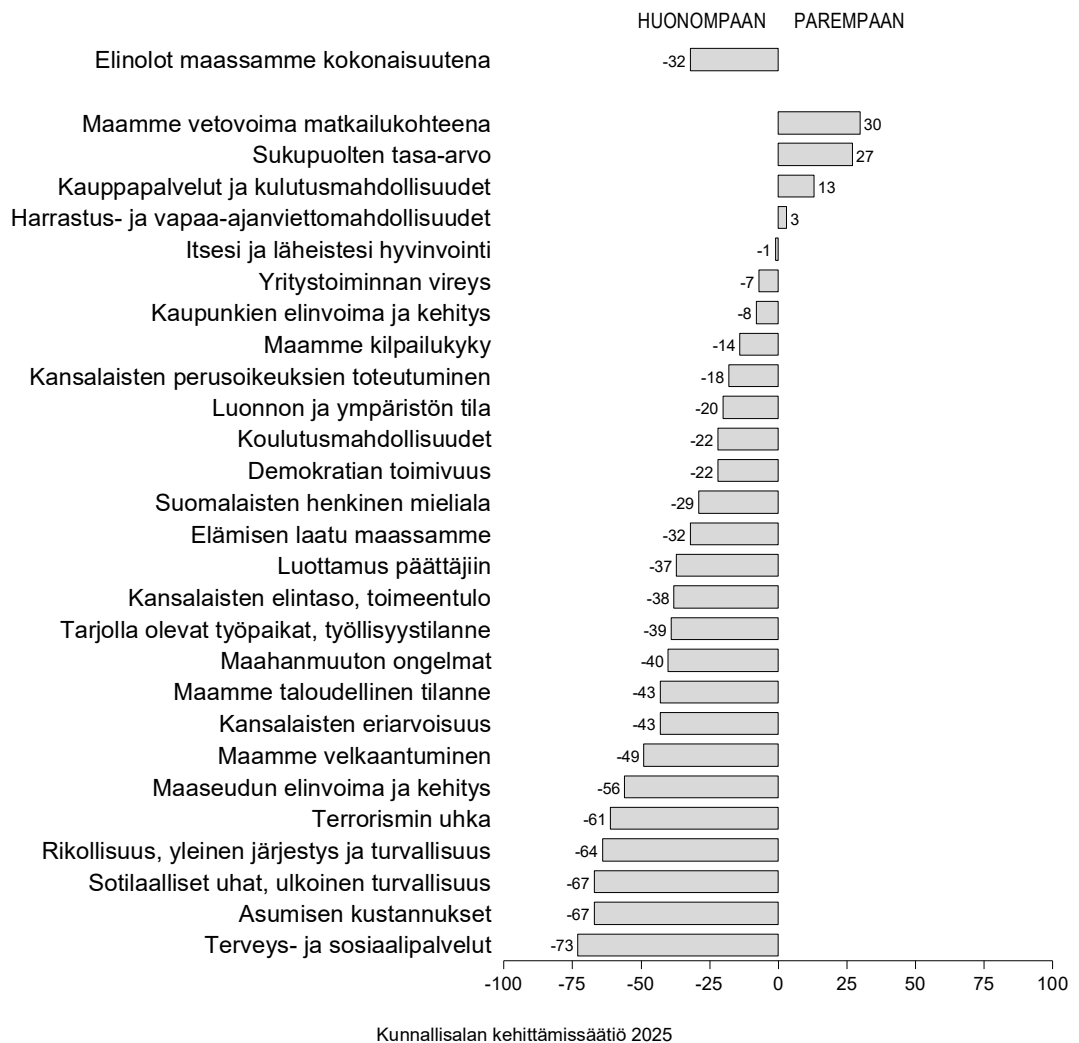
Kuvio 1p3.

MITEN ARVIOI MAAMME KEHITTYVÄN TULEVAISUUDESSA: SDP:n KANNATTAJIEN NETTO-ARVIOT (saldoluvut eli 'parempaan suuntaan' ja 'huonompaan suuntaan' -osuuksien erotukset).

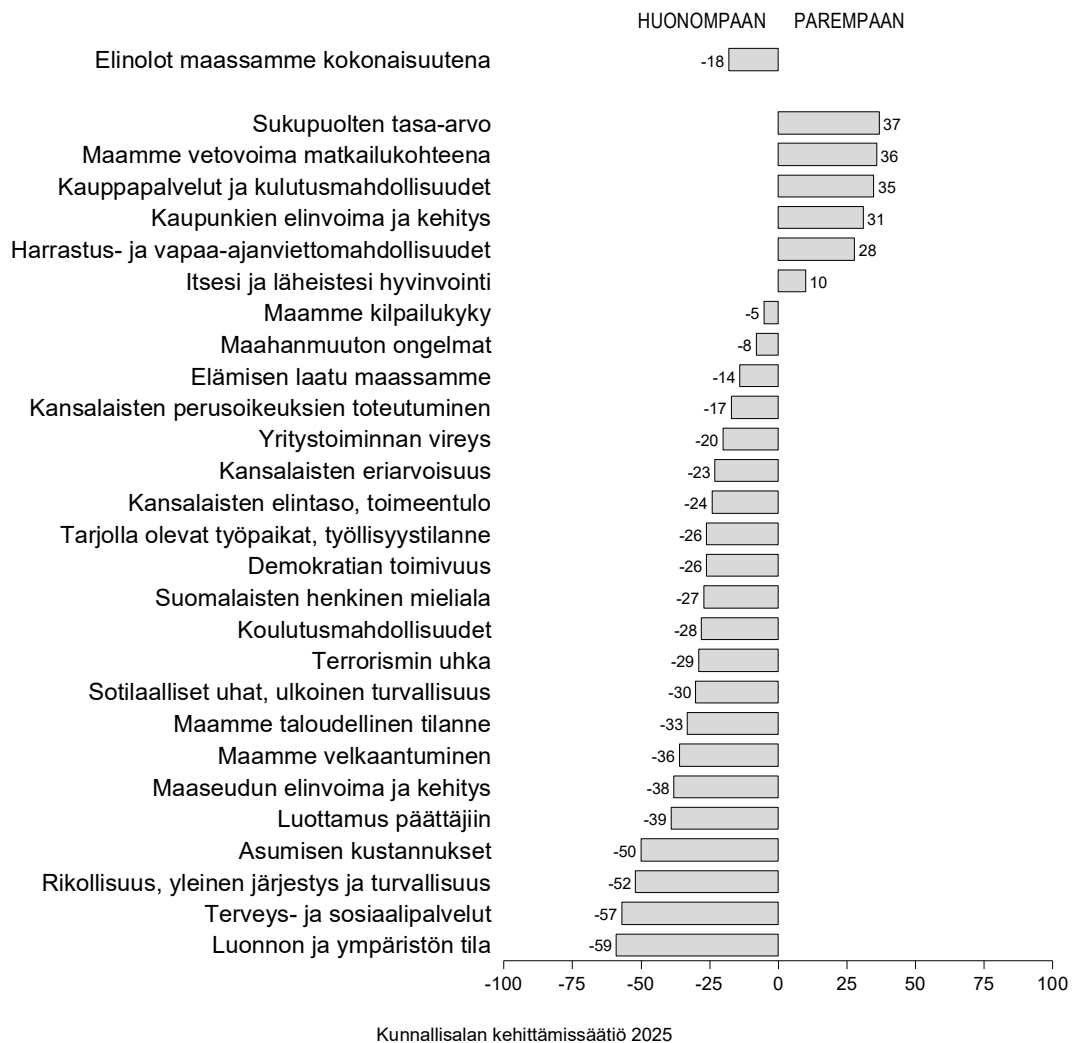
Kuvio 1p4.

MITEN ARVIOI MAAMME KEHITTYVÄN TULEVAISUUDESSA: KESKEn KANNATTAJIEN NETTO-ARVIOT (saldoluvut eli 'parempaan suuntaan' ja 'huonompaan suuntaan' -osuuksien erotukset).

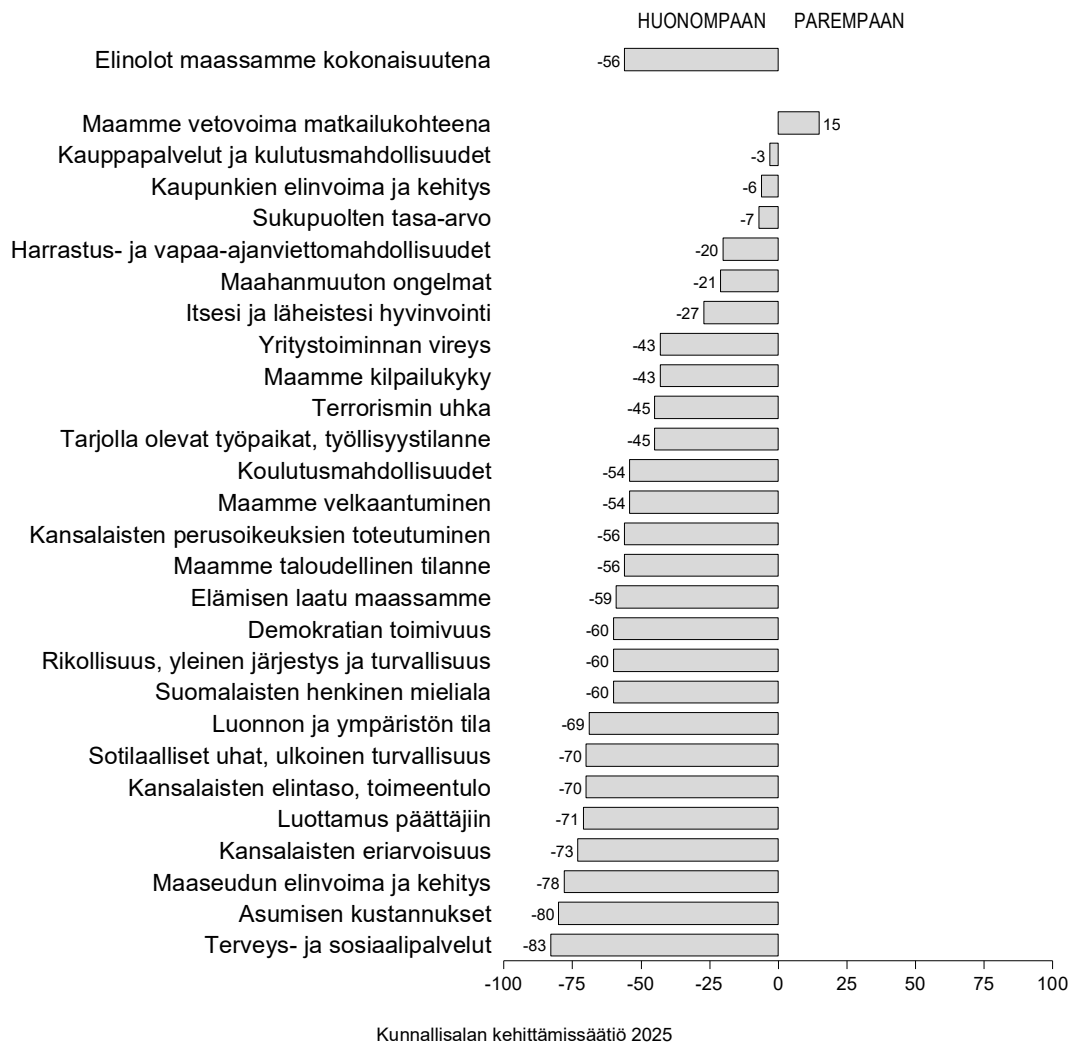
Kuvio 1p5.

MITEN ARVIOI MAAMME KEHITTYVÄN TULEVAISUUDESSA: VIHRn KANNATTAJIEN NETTO-ARVIOT (saldoluvut eli 'parempaan suuntaan' ja 'huonompaan suuntaan' -osuuksien erotukset).

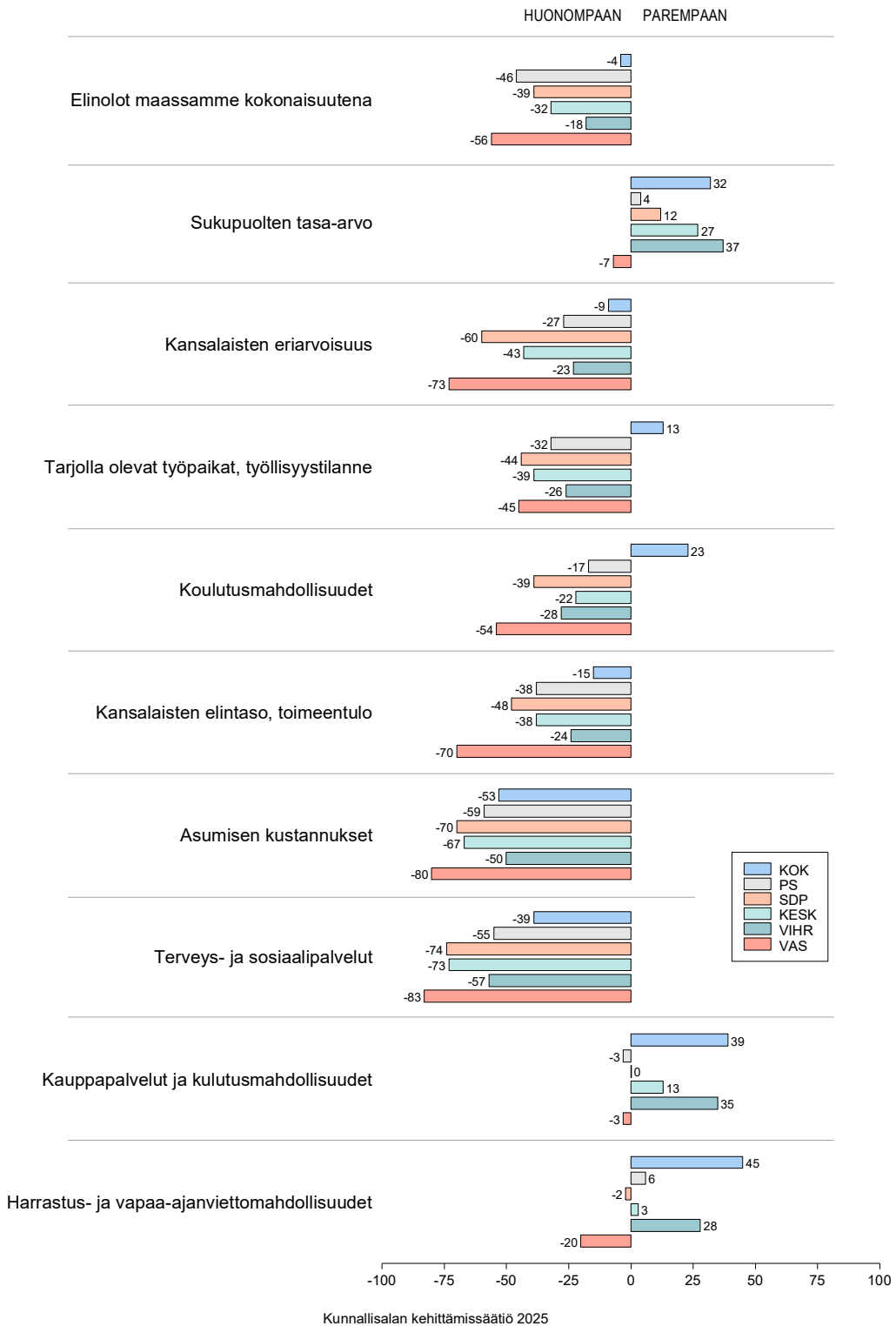
Kuvio 1p6.

MITEN ARVIOI MAAMME KEHITTYVÄN TULEVAISUUDESSA: VASn KANNATTAJIEN NETTO-ARVIOT (saldoluvut eli 'parempaan suuntaan' ja 'huonompaan suuntaan' -osuuksien erotukset).

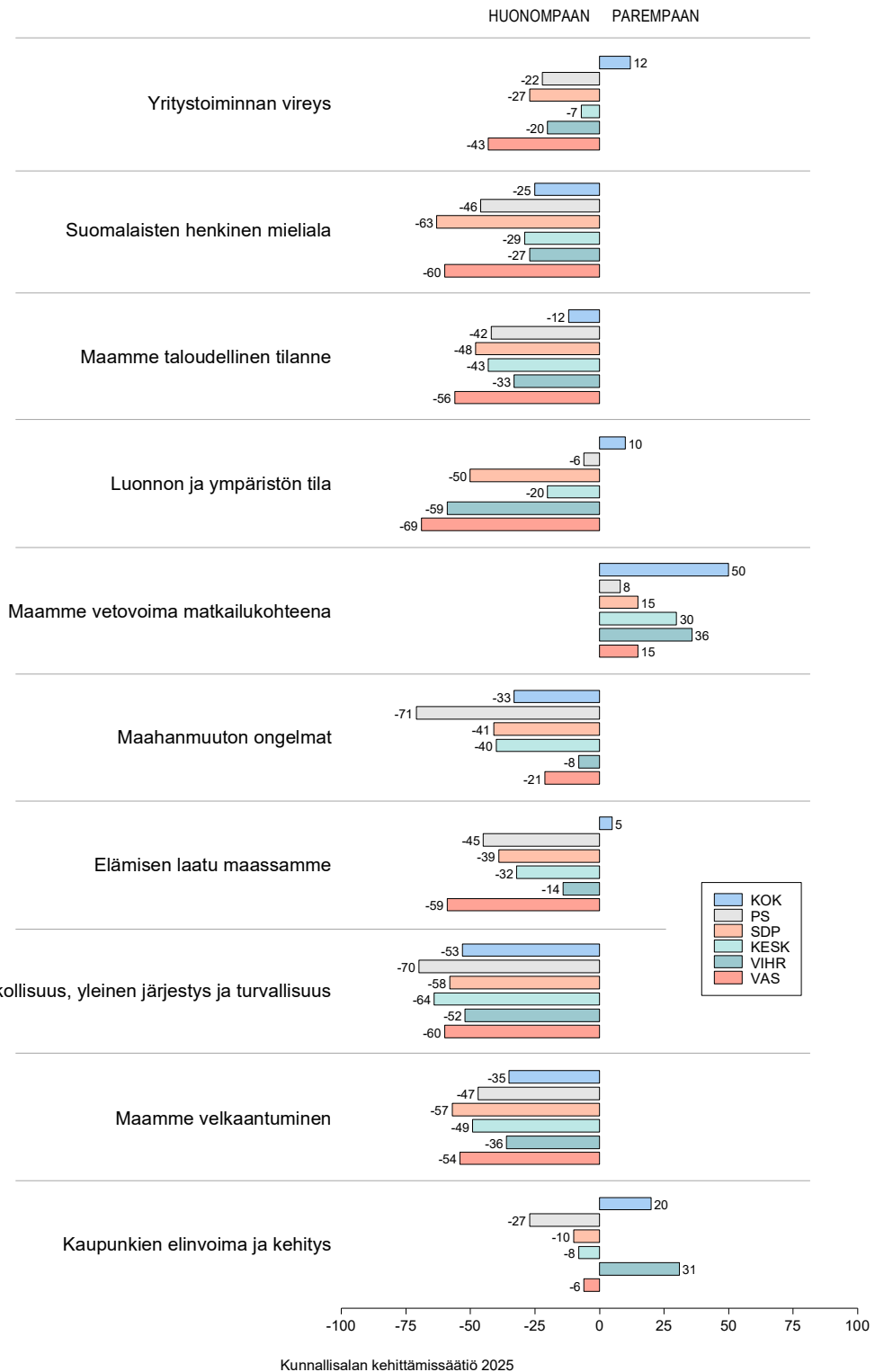
Kuvio 1pk1.

MITEN ARVIOI MAAMME KEHITTYVÄN TULEVAISUUDESSA: PUOLUEIDEN KANNATTAJAKUNTIEN NETTOARVIOT ('parempaan suuntaan' ja 'huonompaan suuntaan' -osuuksien erotukset).

Kuvio 1pk2.

MITEN ARVIOI MAAMME KEHITTYVÄN TULEVAISUUDESSA: PUOLUEIDEN KANNATTAJAKUNTIEN NETTOARVIOT ('parempaan suuntaan' ja 'huonompaan suuntaan' -osuuksien erotukset).

Kuvio 1pk3.

MITEN ARVIOI MAAMME KEHITTYVÄN TULEVAISUUDESSA: PUOLUEIDEN KANNATTAJAKUNTIEN NETTOARVIOT ('parempaan suuntaan' ja 'huonompaan suuntaan' -osuuksien erotukset).

